

Erityispedagogiikan opiskelijoiden orientoivaa harjoittelua ohjaaville opettajille

OPINTOJAKSON SISÄLTÖ JA OSAAMISTAVOITTEET

Opintojakso on osa kasvatustieteiden perusopintoja, jotka ovat erityispedagogiikan opiskelijoille pakollisia. Opetussuunnitelmassa opintojakson sisältöjä kuvataan seuraavasti

- Opetus- ohjaus- ja oppimisteorioiden ja kasvatuseettisten periaatteiden soveltaminen käytäntöön
- Oppimisympäristöjen havainnointi ja rakentaminen
- Opetuksen suunnittelu, toteutus ja reflektointi

Opintojakson suoritettuaan opiskelijalla tulisi olla valmius

- havainnoida systemaattisesti oppimisympäristöjä, koulun toimintakulttuuria ja oppijoiden moninaisuutta
- reflektoida omia havainnointi-, vuorovaikutus- ja ohjaustapojaan
- suunnitella ja toteuttaa opetustilanteita
- analysoida oman ammatillisen identiteettinsä rakentumista ja pedagogisia kehittymistarpeita sekä kasvatuksen ja opetuksen eettisiä periaatteita
- arvioida koulun toimintakulttuurin vakiintuneita käytänteitä ja itsestäänselvyyksiä sekä niiden suhdetta oppimiseen

OPINTOJAKSON TOTEUTUS

Opintojakso sisältää 2 viikkoa käytännön harjoittelua perusasteen koulussa pätevän erityisopettajan ohjauksessa, luentoja, itsenäisiä tehtäviä ja päätösseminaarin. Opintojakson aikana opiskelijat tutustuvat peruskoulun opetussuunnitelman perusteisiin (erityisesti oppimisen ja koulunkäynnin tuki) ja kiusaamisen vastaisen työn perusperiaatteisiin, oppivat havainnoimaan koulun toimintakulttuuria, harjoittelevat oppituntien pitämistä sekä alkavat rakentaa omaa urapolkuaan ja kehittämään ammatti-identiteettiään.

Harjoittelun aikana opiskelijan tehtävänä on

- a) perehtyä koulun oppimisen ja koulukäynnin tuen järjestämiseen sekä pedagogisiin asiakirjoihin.
- b) havainnoida koulun toimintakulttuuria hyvinvointityön tai kiusaamisen vastaisen työn näkökulmasta sekä myös haastatella rehtoria ja ohjaavaa erityisopettajaa näistä teemoista.
- c) pitää kuusi itse suunnittelemaansa opetustuntia

Opiskelijan pitämät opetustunnit

Harjoittelun aikana opiskelija pitää 6 opetustuntia, joiden sisältö määräytyy harjoittelupaikan ohjelman mukaisesti. Tunti voi liittyä jonkin opiskeltavan aineen sisältöihin tai harjoittelun alla oleviin muihin taitoihin sen perusteella, millaista tuen tarvetta harjoittelupaikan oppilailla on. Tunnin voi pitää joko ryhmälle oppilaita tai se voi olla yksittäiselle oppilaalle pidetty tunti. Etukäteen suunniteltava ohjauksellinen tuokio voi olla kestoaltaan normaalia 45 minuuttia lyhyempikin. Opetustunneista ja niiden ajankohdasta on hyvä sopia opiskelijan kanssa heti harjoittelun alkuvaiheessa.

Mihin opiskelijan tulisi osallistua harjoittelun aikana

Mikäli mahdollista, ota opiskelija mukaan kaikkiin niihin tilanteisiin, joita erityisopettajan työhösi harjoittelujakson aikana kuuluu. Jo heti opintojen alkuvaiheessa opiskelijan on hyvä saada käsitys erityisopettajan työn moninaisuudesta. Opiskelijat ovat vaitiolovelvollisia koulussa kuulemistaan ja

näkemistään asioista. Tästä on hyvä keskustella heidän kanssaan myös harjoittelun alkaessa. Mikäli opiskelija ei voi osallistua kaikkeen erityisopettajan toimintaan harjoittelujaksonsa aikana, on siitä hyvä keskustella opiskelijan kanssa ja kertoa hänelle, miksi osallistuminen ei ole mahdollista.

OHJAAVAN OPETTAJAN PALAUTE OPISKELIJALLE

Harjoittelun aikana opiskelijalla on oikeus saada palautetta toiminnastaan koulussa. Heti harjoittelun aluksi on hyvä keskustella opiskelijan kanssa siitä, millaista aikaisempaa kokemusta hänellä on lasten ja nuorten kanssa toimimisesta ja opettamisesta. Nämä aikaisemmat kokemukset on hyvä ottaa huomioon annettaessa palautetta opiskelijalle. On hyvä myös keskustella opiskelijan toiveista palautteen saamisesta. Yleensä opiskelija hyötyy eniten pitkin harjoittelua annettavasta suoraan toimintatilanteisiin liittyvästä ohjauksesta. Harjoittelusta annetaan myös kirjallinen palaute Vasara-järjestelmässä, johon ohjeet alla.

HARJOITTELUN TOTEUTUKSEN VAIHEET

Harjoittelun toteutuminen koostuu useammasta vaiheesta: harjoittelusopimuksen laadinta, käytännön harjoittelu valitussa oppilaitoksessa perusopetuksen luokilla 1–9, harjoittelusta annettava palaute, harjoittelusta maksettava palkkio. Näihin vaiheisiin liittyvää dokumentointia varten käytössämme on sähköinen järjestelmä (Vasara). Saat Vasara-järjestelmästä kutsun sähköpostiisi aina, kun prosessin eteneminen vaatii sinulta toimintaa.

Harjoittelusopimus

Opiskelijat tekevät harjoittelupaikan kanssa sopimuksen harjoittelusta. Harjoittelusopimus tulee olla tehtynä hyvissä ajoin ennen harjoittelun alkua. Sopimuksen laatimista varten opiskelija tarvitsee harjoittelun ohjaajan sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron. Huomaa, että voit toimia harjoittelun ohjaajana vain, jos sinulla on erityisopettajan tai erityisluokanopettajan pätevyys.

Ensimmäinen vaihe: perustietojen antaminen Vasarassa.

Saat opiskelijalle antamaasi sähköpostiosoitteeseen linkin Vasaraan. Tässä vaiheessa sinulta kysytään tietoja itsestäsi ja esihenkilöstäsi. On tärkeää, että sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot ovat oikein, sillä niitä tietoja tarvitaan sopimuksen laatimiseen ja sähköiseen allekirjoitukseen.

Toinen vaihe: sähköinen allekirjoitus

Sähköisen allekirjoituksen tekevät opiskelija, koulussa harjoittelua ohjaava opettaja, koulun esihenkilö (mikäli se et ole sinä itse) sekä yliopistolla harjoittelua ohjaava opettaja. Kaikki allekirjoittajat saavat linkin allekirjoitusjärjestelmään omaan sähköpostiinsa, joka annettu edellisessä vaiheessa. Järjestelmään kirjaudutaan puhelimeen tulevalle koodilla. Kun kaikki asianosaiset ovat allekirjoituksen tehneet, on sopimus harjoittelusta syntynyt.

Palaute harjoittelusta Vasaraan

Kirjallinen palaute harjoittelusta tehdään Vasarassa. Saat harjoittelun päätyttyä linkin Vasaraan omaan sähköpostiisi. Palautteeseen on hyvä kirjata paitsi tehtäviä ja toimintoja, joihin opiskelija on harjoittelun aikana osallistunut, myös palautetta opiskelijan toiminnasta harjoittelun aikana. Palautetta kirjoittaessasi pidä mielessä, että palaute on myös oppimiskokemus, joka parhaimmillaan kertoo, millaista osaamista opiskelijalla jo on ja millaiseen osaamiseen on opintojen aikana ja seuraavissa harjoitteluissa hyvä kiinnittää huomiota. Ole tarkka, kannustava mutta samalla rehellinen palautteessasi. Pidä mielessä, että monelle tämä saattaa olla ensimmäinen kokemus työskentelystä opettajana. Harjoittelusta annettavaa palautetta opiskelijat käyttävät toisinaan myös työpaikkoja hakiessaan. Kirjoittamasi palaute näkyy opiskelijan lisäksi myös yliopistolla harjoittelua ohjaavalle opettajalle.

Harjoittelupalkkion maksaminen sähköisesti

Kunnilla on erilaisia käytänteitä harjoittelupalkkion maksamiseen. Osassa kuntia palkkio maksetaan ohjaavalle opettajalle itselleen ja osassa kuntia korvaus menee organisaatiolle. Kummassakin tapauksessa maksetaan korvaus 3 ohjaustunnista. Tieto maksunsaajatahosta kerrotaan Vasarajärjestelmässä.

Vaihtoehto 1: Korvaus maksetaan suoraan ohjaavalle opettajalle

Palkkion maksaminen tapahtuu sähköisesti. Maksatusta varten tarvittavat tiedot annetaan Vasarassa. Varaa tätä varten pankkiyhteystietosi: tilinumero ja BIC-tunnus. Halutessasi voit liittää myös verokortin. Mikäli haluat toimittaa verokortin erikseen, löytyy tarkemmat tiedot tähän myös Vasarasta.

Vaihtoehto 2: Korvaus maksetaan organisaatiolle

Mikäli kunnan käytäntö on, että palkkio maksetaan organisaatiolle, tulee palkkiosta lähettää lasku Jyväskylän yliopistolle. Yliopistolla on käytössä sähköinen laskutusjärjestelmä. Tarkemmat laskutusohjeet löytyvät yliopiston sivuilta ([JYU-laskutus](#)). Linkki ohjeisiin löytyy myös Vasarajärjestelmästä. Sähköisessä laskussa tulee näkyä seuraavat tiedot:

- KTKP3029 Osaaminen ja asiantuntijuus: Orientoiva harjoittelu (EP)
- Opiskelijan nimi
- Harjoitteluaikajankkohta (alku- ja loppupäivämäärät)

Toivomme, että nämä tiedot auttavat teitä yhteisen oppimiskokemuksen luomisessa. Tarvittaessa voit olla yhteydessä myös meihin harjoittelua ohjaaviin opettajiin.

Suuri kiitos siitä, että opiskelija on saanut avullasi mahdollisuuden tutustua erityisopettajan vaativaan työhön.

Miia Sainio, yliopistonlehtori (miia.p.sainio@jyu.fi) &
Helena Viholainen, yliopistonlehtori (helena.j.k.viholainen@jyu.fi)